

Nr 210.

Av herr **Lundqvist**, *angående återbetalning av erlagda tjänstepensionsavgifter i vissa fall vid befattningshavares avgång ur statens tjänst.*

I motion II: 110 till 1942 års riksdag hemställde hr Eriksson i Stockholm »att riksdagen måtte besluta, att ordinarie tjänstemän i statens tjänst, vilka avgått från tjänsten utan rätt att komma i åtnjutande av pension, må tillerkännas samma förmån som jämlikt stadgandena i dels § 12 av Lag angående rätt till tjänstepension för ordinarie tjänstemän vid postverket, telegrafverket, statens järnvägar och statens vattenfallsverk den 4 juni 1920, dels ock § 22 av Civila tjänstepensionsreglementet den 30 juni 1934 tillkommit tjänstemän, som senare under likartade förhållanden avgått ur statens tjänst.»

I enlighet med bankoutskottets hemställan beslöt riksdagen i anledning av denna motion att i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t ville i anslutning till vad utskottet anfört låta verkställa utredning av frågan, huruvida och i vad mån återbetalning av erlagda tjänstepensionsavgifter må kunna medgivas i sådana fall, då befattningshavare vid avgång ur statens tjänst icke erhållit vederlag för avgifterna vare sig genom inbetalning till pensionsstyrelsen för beredande av pension därifrån eller i form av uppskjuten livränta, samt för riksdagen framlägga det förslag, vartill utredningen kunde giva anledning.

Då något förslag i frågan icke dittills hade avhörts, trots att redan 6 år hade förflutit efter detta riksdagens beslut, fördes frågan av mig på tal i en interpellation den 10 april 1948. Denna besvarades av dåvarande finansministern, statsrådet Wigforss, den 1 juli samma år. Av svaret framgick, att den anordning med återbetalning av erlagda pensionsavgifter som bankoutskottet ansetts böra undersökas, visat sig vara förenad med betydande administrativa svårigheter och olägenheter och att Kungl. Maj:t därför den 27 juni 1947 beslutat att icke förelägga riksdagen något förslag i ärendet.

I motion, nr 157, vid 1949 års riksdag tillät jag mig återkomma till frågan och hemställde, »att riksdagen måtte medgiva, att återbetalning av erlagda tjänstepensionsavgifter må äga rum i sådana fall, då befattningshavare vid avgång ur statens tjänst icke erhållit vederlag för avgifterna, vare sig genom inbetalning till pensionsstyrelsen för beredande av pension därifrån eller i form av uppskjuten livränta, dock under förutsättning att befattningshavaren under sammanlagt minst tre år före avgången haft anställning, som vid nämnda tillfälle varit förenad med tjänstepensionsrätt». Denna motion avslogs av riksdagen under återropande av finansministerns i nyssnämnda interpellationssvar gjorda uttalande om den stora administrativa omgång,

som det ifrågasatta återbetalningsförfarandet skulle dra med sig och de tidsödande undersökningar från de berörda myndigheternas sida som anordningen skulle kräva, vilket i sin tur hade föranlett Kungl. Maj:t att icke för riksdagen framlägga något förslag i ämnet.

Ingalunda skall förnekas, att en del extra besvär måste uppstå för ämbetsverken och kanske främst affärsverken, om den av bankoutskottet år 1942 och av mig i motion 1949 förordade utvägen skulle ha följts. Det kan emellertid starkt ifrågasättas, om detta skäl i och för sig kan vara tillräckligt starkt för att statsmakterna helt och hållet böra avvisa en vädjan som med tanke på dessa gamla f. d. statstjänare måste anses vara mycket rimlig.

Att jag trots frågans tidigare negativa utgång ännu en gång vågar återkomma är främst beroende på att jag — väl medveten om att här icke föreligger någon juridisk skyldighet för det allmänna — dock anser det vara ett rättfärdighetskrav, att något göres från statsmakternas sida i denna fråga särskilt med hänsyn till den ytterligare skärpning av dessa gamla statstjänares bekymmersamma belägenhet, som vållats av den allra senaste tidens starka penningvärdeförsämring.

Att nu exakt angiva, hur många fall det kan gälla, är icke möjligt utan en särskild utredning. Det måste emellertid kunna tagas för givet, att det numera icke kan röra sig om något större antal. Det bör ihågkommas, att frågan har betydelse endast för personer som efter ordinarie tjänst avgått redan före år 1920, i vad gäller kommunikationsverken och före 1935 i fråga om civilförvaltningen i övrigt.

För att emellertid i görligaste mån begränsa myndigheternas tidsödande undersökningar vill jag föreslå, att återbetalning av erlagda avgifter beslutades skola kunna ske endast i de fall, då vederbörande under sammanlagt minst tio år erlagt sådana avgifter. Vidare skulle kunna bestämmas, att en undersökning om förutsättningarna för återbetalning skulle ske först på vederbörandes personliga hemställan och att det skulle stadgas viss restitutionstid, förslagsvis fem år, inom vilken tid en dylik hemställan måste göras.

Följdes dessa förenklade linjer, skulle utredningsarbetet i väsentlig grad underlättas och, även om denna lösning icke kan anses helt idealisk, de mest ömmande fallen det oaktat kunna antagas bli tillgodosedda.

På grund av vad ovan framhållits hemställas,

att riksdagen måtte

- 1) medgiva, att återbetalning av erlagda tjänstepensionsavgifter må äga rum i sådana fall, då befattningshavare vid avgång ur statens tjänst icke erhållit vederlag för avgifterna, vare sig genom inbetalning till pensionsstyrelsen för beredande av pension därifrån eller i form av uppskjuten livränta, dock under förutsättning att befattningshavaren un-

der sammanlagt minst tio år erlagt sådana avgifter och hos Konungen gör framställning om sådan restitution senast under år 1956;

- 2) besluta, att för ändamålet erforderliga medel skola bestri-
das av det under 13:e huvudtiteln uppförda förslagsanslaget
till diverse pensioner och understöd m. m.

Stockholm den 25 januari 1952.

R. Lundqvist.